

HISZPAŃSKA STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO. NOWE OBSZARY DZIAŁANIA PAŃSTWA

W dniu 1 grudnia br. rząd Hiszpanii uchwalił nową Strategię Bezpieczeństwa Narodowego - 2017. Wcześniej dokument został zaakceptowany przez tamtejszą Radę Bezpieczeństwa Narodowego pod przewodnictwem premiera Mariano Rajoy`a. Dokument jest odpowiedzią zarówno na pojawianie się nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa państw. Autorzy, odnoszą się też do wyzwań cywilizacyjnych, z którymi może spotkać się współczesna Hiszpania. Obecna Strategia ma zastąpić wersję pochodzącą z 2013 r.

Twórcy hiszpańskiej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego 2017 dokonali przeglądu wobec założeń z 2013 r. odnoszących się do takich zagrożeń i wyzwań w sferze bezpieczeństwa krajowego jak: zagrożenie terroryzmem, wszelkiego rodzaju zagrożenia dla hiszpańskiej infrastruktury krytycznej. Dotyczy to chociażby stale utrzymującego się wysokiego zagrożenia ze strony terrorystów, szczególnie odwołujących się do ideologii islamistycznej oraz zróżnicowanych koncepcji dżihadystycznych.

Jednocześnie zwrócono uwagę na potrzebę analizy dotychczasowego podejścia do zagrożeń oraz wyzwań mających wymiar globalny. Dotyczy to cyberprzestrzeni, żeglugi na zróżnicowanych akwenach morskich, bezpieczeństwa przestrzeni powietrznej oraz kosmosu. Hiszpanie wskazują, że ruchy migracyjne są wyzwaniem, a nie są klasyfikowane jako zagrożenie lub ryzyko dla państwa. To samo dotyczy chociażby problemów pojawiających się w związku z występowaniem epidemii oraz pandemii chorób zakaźnych. Podkreśla się również znaczenie wyzwań w sferze zmian klimatu, zachodzących na Ziemi.

Fot. EMAD

Znaczną uwagę, w proponowanej Strategii, poświęca się działaniom hybrydowym wymierzonym w funkcjonowanie państwa. Począwszy od działań w sferze cyberbezpieczeństwa, aż po wojnę informacyjną, działania w obrębie użycia tzw. fake news, itp. kwestii. Podkreśla się, że to właśnie hybrydyzacja działań charakteryzuje współczesne konflikty, łącząc w sobie działania militarne, cybernetyczne, działania w sferze ekonomicznej oraz informacyjnej.

Strategia zakłada istnienie piętnastu obszarów działania ze strony państwa w przestrzeni Bezpieczeństwa Narodowego. Są to obrona narodowa, walka z terroryzmem, walka ze zorganizowaną przestępczością, powstrzymywanie proliferacji broni masowego rażenia, działania kontrwywiadowcze, bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni, bezpieczeństwo żeglugi, bezpieczeństwo przestrzeni powietrznej oraz kosmosu, bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwo ekonomiczne oraz finansowe państwa, bezpieczeństwo energetyczne, zarządzanie migracją ludności, zarządzanie kryzysowe na wypadek sytuacji kryzysowych oraz katastrof, bezpieczeństwo w kontekście możliwych epidemii oraz pandemii oraz ochronę środowiska.

Specjalnie dla Defence24, na temat nowej Strategii wypowiedział się płk Grzegorz Małecki, były szef Agencji Wywiadu oraz były Pierwszy Radca Ambasady Polskiej w Madrycie.

Dlaczego Hiszpania zdecydowała się właśnie teraz na zmianę swojej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego?

Nowa Strategia stanowi aktualizację Strategii z maja 2013 roku, uwzględniającą zmianę sytuacji bezpieczeństwa wewnątrz samej Hiszpanii jak i w jej otoczeniu międzynarodowym. Władze Hiszpanii uznały, że skuteczne zapewnienie bezpieczeństwa narodowego wymaga modyfikacji dotychczasowego modelu działania, w tym dostosowania go do nowych zagrożeń, wcześniej

niedocenianych lub nieistniejących. Decyzja o podjęciu prac nad nową strategią została podjęta przez Narodową Radę Bezpieczeństwa w styczniu tego roku, a formalnym impulsem do jej podjęcia było przyjęcie w czerwcu 2016 roku Globalnej Strategii Bezpieczeństwa UE w dziedzinie Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Uchwalona 1 grudnia przez rząd Hiszpanii Strategia jest więc odpowiedzią na wspomniany dokument UE, służącą wdrożeniu jego postanowień. Inną okolicznością leżącą u podstaw decyzji o aktualizacji strategii z 2013 roku jest uchwalenie we wrześniu 2015 roku ustawy o Bezpieczeństwie Narodowym, wprowadzającej pewne istotne zmiany w systemie bezpieczeństwa narodowego, obowiązującym w 2013 roku. Nowa Strategia wprowadza więc na agendę systemu szereg nowych zagrożeń, zmienia dotychczasowe podejście do istniejących wcześniej, a także koryguje struktury i mechanizmy działania instytucji państwa, uwzględniając zaistniałe w ostatnim czasie zmiany.

Fot. Ministerstwo Obrony Hiszpanii

Co w takim razie stanowi o wyjątkowości proponowanych rozwiązań?

Przede wszystkim warto zwrócić uwagę na tempo prac, bowiem od formalnej decyzji o rozpoczęciu prac do uchwalenia ostatecznej wersji dokumentu minęło nieco ponad 11 miesięcy, a pamiętajmy, że był to okres bardzo poważnych perturbacji w polityce wewnętrznej Hiszpanii, związanych z kryzysem secesjonistycznym w Katalonii czy zamachem terrorystycznym w Barcelonie i Cambrils w sierpniu tego roku. W pracach nad strategią uczestniczyły nie tylko wszystkie ministerstwa oraz hiszpański wywiad CNI ale także ponad 50 ekspertów z ośrodków i środowisk pozarządowych.

Jeśli chodzi o same rozwiązania, na szczególne podkreślenie zasługuje położenie w strategii nacisku na hybrydową naturę współczesnych konfliktów, rozumianą jako kombinacja działań takich jak tradycyjne metody militarne, cyberataki, operacje manipulacji informacjami czy elementy presji ekonomicznej. Z tego względu rząd po raz pierwszy wprowadza pojęcie "kampanii dezinformacyjnych" jako narzędzi stosowanych w wojnie hybrydowej, uznając je za zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego. Warto przy tym zauważyć, że jest to błyskawiczna reakcja na zidentyfikowane przez władze hiszpańskie działania dezintegracyjne na terenie Katalonii, polegające na ingerencjach przez podmioty rosyjskie w przebieg procesów separatystycznych we wrześniu i październiku poprzez

masową operację dezinformacyjną i inspiracyjną w mediach i internecie.

Nowością w stosunku do poprzedniej strategii jest wprowadzenie trzech nowych obszarów działania państwa w sferze bezpieczeństwa narodowego tj. bezpieczeństwo przestrzeni powietrznej i pozaziemskej, bezpieczeństwo epidemiczne i pandemiczne oraz ochrona środowiska naturalnego. W efekcie nowa strategia przewiduje 15 obszarów bezpieczeństwa narodowego, dla których następnie rozpisuje szczegółowe cele i strategiczne linie działania.

Bardzo interesujące jest także pojawienie się wśród pięciu celów głównych Strategii "budowy i rozwoju zintegrowanego i całościowego systemu zarządzania kryzysowego" oraz "promocji kultury bezpieczeństwa". Ten ostatni termin jest nowością w dokumentach strategicznych i oznacza świadomość społeczną zagrożeń z jakimi ma ono do czynienia oraz wymagań związanych ze stawianiem im czoła. Oznacza to uznanie przez koncepcję zawartą w Strategii pojedynczego obywatela za element centralny bezpieczeństwa narodowego.

O wyjątkowości Strategii-2017 świadczy również fakt, że pomimo wysokiej temperatury sporów politycznych pomiędzy rządem a głównymi partiami opozycyjnym, została ona poddana opiniowaniu i otrzymała akceptację ze strony PSOE i Ciudadanos.

Kiedy Strategia może wejść w życie?

Jest to kwestia najbliższych dni, kiedy dekret królewski (odpowiednik naszego rozporządzenia Rady Ministrów) o przyjęciu Strategii zostanie opublikowany w BOE (Boletín Oficial de Estado) czyli odpowiedniku naszego Dziennika Urzędowego. Sam dokument jest już dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Kancelarii Premiera.